

Nieuw in de collectie: bibliotheek

Juli - augustus 2018

De Groninger Archieven hebben naast ruim dertig kilometer archiefstukken ook een grote collectie boeken en tijdschriften. Het betreft de grootste collectie Groningana ter wereld. In dit document vindt u recente aanwinsten en we lichten er een paar uit.

Uitgelicht

Halverwege de 19^e eeuw bereikte een nieuwe rage Nederland: de stereofotografie. Met speciale kijkers konden twee foto's tegelijk worden bekeken waardoor er een driedimensionaal beeld ontstond. Vanaf 1868 maakte onder andere de bekende fotograaf Friedrich Julius von Kolkow zulke beelden van de stad Groningen. In het boek *Groningen in 3D: de stad in stereofoto's 1868-1940* kunt u met een speciale rood/cyaan-bril veel van deze beelden zelf in drie dimensies bekijken. Zo'n bril vindt u achterin het boek. Het werk geeft niet alleen een prachtig beeld van de tweede helft van de 19^e eeuw in Groningen, maar beschrijft ook de geschiedenis van de stereofotografie in Groningen. Alle stereofoto's zijn voorzien van beschrijving en een foto van de huidige situatie.

In Groningen hebben we de site allegroningers.nl. Onze Oostfriese burens hebben hun offline equivalent: de *Ortssippenbücher*. Deze boeken worden vaak per kerkgemeente uitgegeven. Omdat veel Groningse families hun oorsprong hebben in Ostfriesland schaffen de Groninger Archieven ook deze boeken aan. Zo verscheen van de hand van Hille Hillebrands *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Manslagt (1695-1935)*. U kunt deze boeken in onze collectie vinden door op de zoekterm *Ortssippenbücher* te zoeken.

Van de hand van Peter Hoppenbrouwers verscheen *Village community and conflict in late medieval Drenthe*. Hoppenbrouwers beschrijft hoe conflicten werden uitgevochten en opgelost in de uithoek van het Heilige Roomse Rijk die Drenthe in de Middeleeuwen was. Ook Groningen komt in het boek regelmatig aan bod. De stad lag in deze periode natuurlijk nog binnen het Bisdom Utrecht, waarmee het eerder bij Drenthe dan bij de Ommelanden hoorde. Maar ook de relaties met andere plaatsen in de huidige provincie Groningen worden besproken. Zo hadden sommige Groningse kloosters en gasthuizen bezittingen in Drenthe.

Dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog een Februaristaking is geweest zullen de meeste Nederlanders wel weten. Ook de Spoorwegstaking is algemeen bekend. Maar de April-meistaking, ook wel bekend als de Melkstaking, kent bijna niemand. Petra Wolthuis vertelt in *Er hoeft er maar één te beginnen: de april-meistaking 1943* hoe deze onbekende staking uitgroeide tot het grootste burgerverzet tijdens de oorlog. Het boek bespreekt de stakingen in heel Nederland maar besteedt ook aandacht aan de provincie Groningen, waar de staking bijzonder heftig was.

Aanwinsten bibliotheek

Nb: alle titels zijn te vinden in toegang 1957, tenzij anders vermeld

Juli/augustus 2018

Hierboven besproken

- 32001 *Groningen in 3D : de stad in stereofoto's 1868-1940* / [tekst:] Henk Wierts, B. (Dieneke) de Vries, Willem G. van Wijnen ... et al. ; [fotogr.:] W. Blankenstein, Fr.Jul. von Kolkow, B. Mulder ... et al.. - [S.l.] : Het Nieuwe Kanaal i.s.m. Groninger Archieven, 2018. - 92 p. : ill. ; 32 cm + 3D bril.
Verschenen ter gelegenheid van de tentoonstelling "Groningen in 3D - De stad in stereofoto's 1868-1940" in het Noorderlijk Scheepvaartmuseum van 23 juni 2018 tot en met 21 oktober 2018. - Met lit. en bronnenopg.
- 32021 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Manslagt (1695-1935)* / Hillert Hillebrands. - Aurich : Upstalsboom-Gesellschaft, 2018. - 500 p. : 30 cm.
- 32022 *Village community and conflict in late medieval Drenthe* / Peter Hoppenbrouwers. - Turnhout : Brepols, 2018. - XVII, 382 p. : ill., krt. ; 24 cm.
Studie over conflicten in middeleeuws Drenthe, gericht op meningsverschillen tussen dorpen, gewelddadige vetes en processen over eigendommen. Hoofdzakelijk gebaseerd op de vonnissen van de Etstoel. Tekst in het Engels.
- 31986 *Er hoeft er maar één te beginnen : de april-meistaking 1943* / [Petra Wolthuis]. - [S.l.] : [s.n.], [2018]. - 84 p. : ill. ; 21 x 21 cm.

Alle aanwinsten

- [Artikel] *Spoorlijn Ter Apel - Ter Apel-Rijks grens* / Jakob Been
In: Veerten : tijdschrift van het Streekhistorisch Centrum. - Jaargang 3 (2018) Nummer 1, p. 34-36 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 30402].
Met lit- en bronnenopg.
- 31995 *Sporen door het Hogeland : 125 jaar Hogelandspoor (1893-2018)* / [tekst: Louis Stiller, Jan de Boer ; fotogr.: Gerard Oostra, Sjoerd Boonstra ; eindred.: Geert Klok]. - Warffum : Stichting Boekgroep Noord-Groningen, 2018. - 496 p. : ill., krt., plgr. ; 28 cm.
Met reg., lit. en bronnenopg.
- 32002 *Kerkhoff : een onderzoek naar de voorvaders en de nakomelingen Kerkhoff in mannelijke lijn van Simon Heinrich Ferdinand Kerkhof en Antje Berents Reenders : alsmede een beknopte weergave van nakomelingen van de twee broers van Simon Heinrich Ferdinand, die naar Oost-Friesland trokken.* / Arie Broekema. - [Wildervank] : [eigen uitg.], [2018]. - 162 p. : ill. ; 30 cm.
- 31994 *Stamboom Broekman* / [samenst.: Jos Broekman ; medew.: Jacqueline Hofland-Poot, Desirée Broekman]. - [Den Dolder] : [eigen uitg.], [2017]. - 152 p. : ill., portr. ; 31 cm.
Met reg.
- 31985 *Achterdiep Sappemeer : Boerderijenboek : ruim 300 jaar activiteit van ontvening tot ruilverkaveling* / [tekst:] Heike van Dam ; [fotogr.: Wim A.H. Rozema]. - [Sappemeer] : [eigen uitg.], [2018]. - 92 p. : ill., krt. ; 24 cm.

- [Artikel] *De marechausseebrigade Nieuweschans : kapitein b.d. Koos Schipper blikt terug: van knecht tot kapitein* / door Tjarko van Dijk
In: Terra Westerwolda : tijdschrift voor de geschiedenis van Westerwolde en de Kanaalstreek. - Jaargang 7 (2018) Nummer 2, p. 6-10 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 752].
- 32003 *Spitten voor de vijand : het verhaal van strafkamp Yde en de tewerkstelling in Drenthe* / Erik Dijkstra. - [Assen] : [Van Gorcum], [2018]. - 212 p. : ill. ; 24 cm.
- [Artikel] *Een mooie schuur is het visitekaartje van een boer : in gesprek met Attie Bos van Wierde & Dijk over agrarisch landschappelijk bouwen* / tekst: Marja Spakman ; fotogr.: Annet Eveleens
In: Blad : tijdschrift voor Noord Groningen : tweemaandelijks magazine over cultuur, eten & drinken, historie, natuur, recreëren, sport, taal, wonen en meer in het noorden van Groningen. - Jaargang 2 (2018) Nummer 4, p. 17-23 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 31849].
- 31998 *De slag en het monument in Heiligerlee* / K.B. Haan. - Heiligerlee : De twee Lee's, 2018. - 40 p. : ill., krt., plgr. ; 30 cm.
- 32024 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Hamswehrum (1731-1915)* / bearb. von Thorsten Harms. - Lima (Perú) : [eigen uitg.], 2013. - 492 p. : ill. ; 30 cm.
- 32025 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Uttum (1667-1900) in 2 Teilen [I]* / bearb. von Thorsten Harms. - Lima : [eigen uitg.], 2015. - 357 p. : ill. ; 30 cm.
- 32026 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Uttum (1667-1900) in 2 Teilen [II] : Teil 2* / bearb. von Thorsten Harms. - Lima : [eigen uitg.], 2015. - p. 361-712 : 30 cm.
- 32027 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Neermoor (1669-1900) [I]* / bearb. von Thorsten Harms. - Emden : [eigen uitg.], 2007. - 660 p. : ill., portr., krt. ; 30 cm.
A-H.
- 32028 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Neermoor (1669-1900) [II]* / bearb. von Thorsten Harms. - Emden : [eigen uitg.], 2007. - p. 661-1320 : 30 cm.
H-Z.
- 32029 *Register zum Ortsfamilienbuch Neermoor* / bearb. von Thorsten Harms. - Emden : [eigen uitg.], 2007. - p. 1323-1744 : 30 cm.
Titel op voorplat: Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Neermoor (1669-1900).
- [Artikel] *Het verhaal van een boer uit Sellingen in de oorlog : Lammert Huizing (deel 1) : nieuw licht op een tragische geschiedenis* / door Bert Jan Hartman
In: Terra Westerwolda : tijdschrift voor de geschiedenis van Westerwolde en de Kanaalstreek. - Jaargang 7 (2018) Nummer 2, p. 14-17 : ill., portr. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 752].
Met lit. en bronnenopg.
- [Artikel] *Lich, een familie afkomstig uit het land van de Nassau's* / Albert Hazelhoff, Roelof Hazelhoff
In: Hazelhoff bulletin. - Jaargang 29 (2018) Nummer 1, p. 10-23 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 31169].
- 32021 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Manslagt (1695-1935)* / bearb. von Hillert Hillebrands. - Aurich : Upstalsboom-Gesellschaft, 2018. - 500 p. : 30 cm.

- 32022 *Village community and conflict in late medieval Drenthe* / Peter Hoppenbrouwers. - Turnhout : Brepols, 2018. - XVII, 382 p. : ill., krt. ; 24 cm. Studie over conflicten in middeleeuws Drenthe, gericht op meningsverschillen tussen dorpen, gewelddadige vetes en processen over eigendommen. Hoofdzakelijk gebaseerd op de vonnissen van de Etstoel. Tekst in het Engels.
- 31987 *Doorsnee* / fotogr.: Klaas Huizenga ; tekst: Ineke Wapsenkamp. - [Noord- en Zuidwolde Groningen] : [Boeskoolnijs], 2018. - 58 p. : ill. ; 27 cm. Reeks fotoportretten van willekeurige inwoners van Noordwolde en Zuidwolde.
- [Artikel] *Unieke vondst: spekkendikkenijzer uit de 18e eeuw : zoektocht legt geschiedenis bakkerij in Bellingwolde bloot* / tekst & fotogr.: Jan S.A. Huizing
In: Terra Westerwolda : tijdschrift voor de geschiedenis van Westerwolde en de Kanaalstreek. - Jaargang 7 (2018) Nummer 2, p. 23-26 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 752].
Met genealogische gegevens over de eerste eigenaars van het voorwerp: de in 1691 getrouwde Onne Steijes en Hille Roelfs.
- [Artikel] *Oost-Groningen in 1868 aangesloten op spoorwegnet* / J.P. Koers
In: Oud Winschoten. - (Oud Winschoten : halfjaarlijks tijdschrift over de geschiedenis van Winschoten. - Winschoten : Stichting "Oud Winschoten", 1998 - .... ; 2018-...). - Jaargang 20 (2018) Nummer 40, p. 25-33 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 31988].
- [Artikel] *Op stroom van tied : 150 jaar spoorliene van Stad noar Schanze* / Jan Pieter Koers
In: Toal en taiken : tijdschrift veur Grunneger kultuur. - Jaargang 36 (2018) Nummer 3, p. 115-125 : ill. [Toegangsnr: 1769 Cat.nr. 20786].
- [Artikel] *Mijn grootmoeder Geertruida Post en de familie Groenewold : sporen van een verborgen veenkoloniaal verleden* / Jan-Willem van der Kolk
In: Veerten : tijdschrift van het Streekhistorisch Centrum. - Jaargang 3 (2018) Nummer 1, p. 6-10 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 30402].
- 31993 *Genealogie van een familie Dik, oorspronkelijk afkomstig van het Hoogeland in de provincie Groningen* / [samenst.:] Simon Koorn ; [red.: Karel Bakker, Evert Bakker, Jan Albert Bakker]. - Heemstede : [eigen uitg.], 2018. - 189 p. : ill. ; 31 cm. Met reg.
- [Artikel] *Met stevige Rock maakt Murphy McCoy furore* / Hennie Lemein
In: Veerten : tijdschrift van het Streekhistorisch Centrum. - Jaargang 3 (2018) Nummer 1, p. 38-41 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 30402].
Met lit- en bronnenopg.
- 32004 *'Wat is Recht?' : de receptie van oudfries recht in de Groninger Ommelanden in de 15e en 16e eeuw : een editie met vertaling* / Henk D. Meijering en Han Nijdam. - Gorredijk : Bornmeer, 2018. - 599 p. : ill. ; 24 cm.
- [Artikel] *Pluimvee en Konijnenclub "Zuidbroek en Omstreken"* / K. Mollema
In: Historische Kring Menterwolde. - Jaargang 21 (2018) Nummer 1, p. 27-39 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 762].
- 32008 *Kantens, een dorp en zijn bewoners op het Groninger Hoogeland : deel 2* / [tekst: Pia Nomden, Esther Hovenkamp, Henny Baron ... et al. ; foto's: Jan Marten van Dijk, Rudy Ephraim, Mirjam Fraaij ... et al.]. - Kantens : Vereniging Dorpsbelangen Kantens ; Blue Mule, 2018. - 128 p. : ill., portr. ; 22 cm obl..
- [Artikel] *Woonwagenkamp Rijsdam* / Roelof Pinxterhuis
In: Veerten : tijdschrift van het Streekhistorisch Centrum. - Jaargang 3 (2018) Nummer 1, p. 14-18 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 30402].
- [Artikel] *Melkfabriek Laude : 'Westerwolde et sigillum terra'* / Roelof Pinxterhuis
In: Veerten : tijdschrift van het Streekhistorisch Centrum. - Jaargang 3 (2018) Nummer 2, p. 12-17 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 30402].
Met lit- en bronnenopg.

- [Artikel] *Boerderij Gravenburg te Leegkerk / Jaap Poel*
In: *Op de hoogte*. - Jaargang 17 (2018) Nummer 2, p. 16-21 : ill., portr.
[Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 30483].
- 32005 *Groninger borgen en tuinen / [red.: Roely Klok, Thea Pol ; fotogr.: Anton Tiktak]*. - Groningen : Erfgoedpartners, 2018. - 35 p. : ill., krt. ; 21 cm.
- [Artikel] *Even bijpraten in de Valk : met Erica van Lente en Rinus Michels / tekst: Lammert Zuiderveld ; fotogr.: Fred Reiffers*
In: *Blad : tijdschrift voor Noord Groningen : tweemaandelijks magazine over cultuur, eten & drinken, historie, natuur, recreëren, sport, taal, wonen en meer in het noorden van Groningen*. - Jaargang 2 (2018) Nummer 4, p. 17-23 : ill.
[Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 31849].
Interview met Erica van Lente (burgemeester van Bedum) en Rinus Michels (burgemeester van Winsum) over hun loopbaan en het burgemeesterschap.
- [Artikel] *Wat de stad kan, kan Stadskanaal ook : de landbouw en nijverheidstentoonstelling van 1912 / Bert Roossien*
In: *Veerten : tijdschrift van het Streekhistorisch Centrum*. - Jaargang 3 (2018) Nummer 1, p. 12-13 : ill. [Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 30402].
- [Artikel] *100 jaar Sint Vitus Padvinderij / Scouting 1918-2018 (deel 2) / Bert Smit*
In: *Oud Winschoten*. - (Oud Winschoten : halfjaarlijks tijdschrift over de geschiedenis van Winschoten. - Winschoten : Stichting "Oud Winschoten", 1998 - .... ; 2018-...). - Jaargang 20 (2018) Nummer 40, p. 34-47 : ill.
[Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 31988].
- [Artikel] *Het wapen van de nieuwe gemeente Midden-Groningen / A. Spreen Brouwer*
In: *Heraldisch tijdschrift : periodiek voor wapen-, zegel- en vlaggenkunde van Heraldiek NGV*. - (Heraldisch tijdschrift. - Veendam : Nederlandse Genealogische Vereniging. Afdeling Heraldiek, 1995 - ... ; 2017-....). - Jaargang 24 (2018) Nummer 2, p. 72-75 : ill. [Toegangsnummer: 1766 Cat.nr. 830].
Met lit. en bronnenopg. in eindnoten.
- 32023 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Upleward (1715-1915) / bearb. von Georg Stapelfeld*. - Augustfehn ; Stickhausen : [eigen uitg.], 2013. - 608 p. : ill. ; 30 cm.
- [Artikel] *Willem Boekhoudt graaft in het verleden over zijn expeditie in Suriname / Dik Stijkel*
In: *Oud Winschoten*. - (Oud Winschoten : halfjaarlijks tijdschrift over de geschiedenis van Winschoten. - Winschoten : Stichting "Oud Winschoten", 1998 - .... ; 2018-...). - Jaargang 20 (2018) Nummer 40, p. 51-55 : ill.
[Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 31988].
Artikel over Willem Boekhoudt (1822-1894) die enige tijd als predikant in Suriname werkzaam is geweest.
- [Artikel] *Inventariseren anno 2018 (3) : een rondje langs het veld / Floortje Tuinstra en Marian de Vos*
In: *Archievenblad*. - Jaargang 122 (2018) Nummer 6, p. 26-27 : ill. [Toegangsnummer: 1766 Cat.nr. 854].
- 32016 *Jan Sterenberg : een van de grootste woningbouwers van Nederland / [fotogr.: Toon Uijttewaai]*. - [Usquert] : Stichting Berlagehuis Usquert, [2018]. - 4 p. vouwblad : ill., plgr. ; 30 cm.
Brochure over het werk van Jan Johannes Sterenberg (1923-2000), architect te Ter Apel..

- 32001 *Groningen in 3D : de stad in stereofoto's 1868-1940* / [tekst:] Henk Wierds, B. (Dieneke) de Vries, Willem G. van Wijnen ... et al. ; [fotogr.:] W. Blankenstein, Fr.Jul. von Kolkow, B. Mulder ... et al.. - [S.l.] : Het Nieuwe Kanaal i.s.m. Groninger Archieven, 2018. - 92 p. : ill. ; 32 cm + 3D bril.
Verschenen ter gelegenheid van de tentoonstelling "Groningen in 3D - De stad in stereofoto's 1868-1940" in het Noorderlijk Scheepvaartmuseum van 23 juni 2018 tot en met 21 oktober 2018. - Met lit. en bronnenopp.
- [Artikel] *De ranjafabriek van Calmer Polak Gzn* / door Frans Westra
In: JaGDaF. - Jaargang 31 (2018) Nummer 2, p. 18-19 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 31166].
- [Artikel] *De kracht van het verhaal : storytelling in de erfgoedsector* / Vera Weterings
In: Archievenblad. - Jaargang 122 (2018) Nummer 6, p. 6-9 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 854].
- [Artikel] *Dr. Heukelman en de familie Simmelink* / Henk van der Wijk
In: 't Olde Guet : tijdschrift van de vereniging Heemkundekring Vredewold-West. - (2018) Nummer 28, p. 3-11 : ill., portr. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 31174].
Artikel over dokter Jan Heukelman (1837-1902) en diens pleegzoon Adriaan Simmelink (1874-1934).
- 31986 *Er hoeft er maar één te beginnen : de april-meistaking 1943* / [Petra Wolthuis]. - [S.l.] : [s.n.], [2018]. - 84 p. : ill. ; 21 x 21 cm.